

Változásra szorul-e a hazai földhasználati rendszer? – II.

Dr. Erdős László – okl. erdőmérnök*

Napjainkban világméretű a törekvés a termőföld és a nyersanyag megszerzése iránt. A fa mint megújítható nyersanyag ebben a tekintetben rendkívüli jelentőséggel bír. A megújuló energiatermelésben – tűzifa, apríték, pellet – szerepe folyamatosan bővül.

A nemes nyár minőségi (hámozási) rönknél folyamatos a keresleti piac. Alátámasztják ezt az ország déli megyéiben bérelt szántókon létesített olasz érdekeltségű telepítések. Az alacsony méretű faanyagot pedig a csomagolóanyag-, papír-, forgácslap- és a falemezipar használja fel.

Az akác jelentősége és piaci helyzete – a környezetvédők negatív megítélése ellenére is – fokozatosan emelkedik. A trópusi faimport visszaesése hozta előtérbe a korábban főként tűzifának, bányafának és mezőgazdasági szerfának használt fafajt. A modern faipar technológiai folyamatai (műszáritás, ragasztás, táblásítás, termikus nemesítés) tette lehetővé az épületasztalos- és bútortipari felhasználását [12].

Az ilyen célokra alkalmas minőségű hengeres fát azonban a hagyományos erdőgazdálkodás csak igen kis hányadban tudja biztosítani. Nagyobb tömegben ez a minőség csak a faültetvényből nyerhető. Az alacsonyabb méretű és minőségű faanyag pedig mint szőlő-, gyümölcsültetvények támrendszere, víz-, lavina-, partvédelem és rekreációs célokra keresett termék.

Néhány exportőr rendkívül aktív marketingjével lettek ismertté és váltak keresetté ezek a termékek, melyek akár *hungaricumnak* is nevezhetők. A forgalom ma már nem csak a mediterrán országokra terjed ki, hanem az igényesebb megmunkálású áruk a belsőépítészet, kültéri burkolatok és mennyezetek részére is alkalmasak. E termékeknél a hozzáadott érték az

A foton látható fűrészrönkből 5 db köböz 1 m³-t, ára: 175 EUR

Szélezett, gyalult fűrészáru; 812 EUR/m³, 6 t malmi búza, hozzáadott érték 6x-os.

alapanyag 8–10-szeresét is eléri. Az MTA Közgazdasági Tudományos Intézete szerint rendkívül kedvező cserearánnal és komparatív előnnyel bírnak [13].

A fatermékek hazai exportja 2000 és 2008 között elérte az élelmiszerexport 18–20%-át. A gazdasági válság hatására azonban 9–10%-ra csökkent

[14]. Az EU több száz millió m³ faimportra szorul, illetve argentinai és brazilai közös vállalataiból lényegesen olcsóbban szerzi be a papíripar alapanyagát.

Mikebuda 40V kísérleti terület

A mikebudai akácültetvény kísérleti terület talajadottságait, az alkalmazott technológiát, telepítési és állománynevelési eljárásokat, valamint a növekedést az alábbi táblázatok adatai foglalják össze és a fényképek szemléltetik.

* A szerző két évtizedet meghaladóan erdőgazdálkodási ágazatvezetőként dolgozott az Állami Gazdaságok Központjában, 1990–1998 között a Magyar Nyárfa Bizottság elnöke volt. Akác ipari faültetvényekkel húsz éve foglalkozik. A tanulmányban közölt adatok és agrárökonómiai értékelések a saját kísérleti, üzemi és exportinformációkra épültek.

Akácültetvény, Mikebuda 40V, (3,65 ha)

Termőhely: Duna-Tisza közti homokhátság
szárazadottságú humuszzegény (0,47%)
homoktalaj (6,5 AK/ha)
Kor: 24 év
Átlagos faméret:
h 20 m
d_{1,3} 24 cm
N 550 db/ha
Bruttó növedék: 15,6 m³/ha/év
Elő + véghasználati várható kitermelés:
303 nettó m³

Telepítési és állománynevelési eljárások:
– mélyforgatásos talaj-előkészítés
– kommersz szaporítóanyag
– tághálózatú telepítés
– 3-4 évenként növényterbővítés
– rendszeres talajápolás és törzsnyesés
– 10 és 12 éves korban 24 t/ha szerves trágyázás
Telepítés: 1992. (hagyományos akácteplítés)
Ültetvényszerű kezelés: 1997.

Árbevétel és rentabilitás

1 ha-on kitermelhető nettó m³ várható árbevétele és rentabilitása kapcsán konkrét adatokkal egyelőre nem rendelkezünk, mert hazánkban ültetvényerdők-

re vonatkozó vizsgálatok eddig nem voltak. Tájékozódásul szolgálhatnak azonban a szerző vizsgálatai egy 24 éves akácültetvény költség-hozam adataira épülő értékeléssel.

(Kor: 24 év) Vágástéri készletezés

Választék	m ³	Ft/m ³	Bevétel (eFt)
Export rönk	27	50 000	1300
F ₂ rönk	27	22 000	594
Kivágás	15	20 000	300
Rúdfa	81	24 500	1985
Tűzifa	153	15 500	2372
	303	21 917	6641

1 m³ ráfordítás 10 500 Ft
1 m³ árbevétel 21 917 Ft
Eredmény 138 374 Ft/ha/év ≈ 2,8 t malmi búza
(a vágásforduló közepére 6%-os kamattal diszkontálva 68 772 Ft)
Fanövedékérték 265 640 Ft/év/ha ≈ 5,3 t malmi búza

A 2014–2020 erdészeti pályázatban az erdőtelepítések és fásítások mellett megjelent az *iparifa-ültetvénytelepítés*, ami *nem jár művelésiág-váltással*. A rendelet maximum 20 éves korban szabja meg a kitermelést, lehetőséget adva annak újratelepítésre vagy a mezőgazdasági művelésre, illetve annak erdővé történő átminősítésére.

A kísérlet eredményeit felhasználva a szerző készített az *intenzív eljárások növelésével* egy 20 éves kitermelésre szóló technológiát. Az 1%-ot megközelítő humusztartalom és a zöldtrágyával, illetve a szervesanyagpótlás (szalma, erjesztett szalma, komposzt, szenny-, lápiszap, hígtrágya) lehetővé teszi rövidebb idő alatt a magasabb növedéket és a rentabilitást.

Rentabilitás vizsgálat (Kitermelési kor: 20 év)
Vágástéri készletezés

Bevétel	Nettó m ³ /ha	Ft/m ³	Összeg (eFt)
Előhasználat			
ipari fa	35	17 000	595
tűzifa	35	11 457	401
	70		996
Véghasználat			
ipari fa	156	24 830	3874
tűzifa	130	15 000	1950
	286		5825
Összesen	356		6820

Nettó jelenérték 75 861 Ft/ha/év
Belső kamatláb 10,5%
1 m³ ráfordítás 9465 Ft
1 m³ árbevétele 23 848 Ft
Fanövedék értéke 1 évre 341 000 Ft

A kalkuláció 1%-os humusztartalmat megközelítő homoktalajon, kommersz szaporítóanyaggal végzett telepítésre vonatkozik a 2013–14. évi költség és faanyagárak mellett 4%-os elvart kama-

tot és 10% üzemi általános költséget tartalmaz.

A vadkárrel veszélyeztetett területen védőkerítés építése szükséges. Erre legfeljebb 3 évig van szükség, de a költségek 20–30%-kal emelkednek.

Következtetések, javaslatok

Külföldi szakértők és tárgyilagos hazai szakemberek szerint a magyar mezőgazdaság adottságaihoz mérten félgőzzel működik, az agrártermelés stagnál, de inkább csökkenő képet mutat.

Az Eurostat-adatok szerint a 2004–2012 között az 1 ha mezőgazdasági területre eső kibocsátás 33,8%-kal, a nettó jövedelem pedig 19,6%-kal növekedett, ami a 2012-es EU-s átlagnak a kibocsátásban 87,9%-át, a nettó jövedelemnek pedig 14,6%-át éri el.

A különböző módokon végzett számítások szerint az agrárteljesítmény-index a kilenc új EU-s tag között hazánk teljesítménye mérsékelt, a harmadik csoportba sorolható. Lényegesen magasabb Lengyelország és Balti államok teljesíté-

se. Különösen alacsony az 1 ha mezőgazdasági területre eső bruttó kibocsátás, a bruttó hozzáadott érték, a tőke-termelékenység, a tőkeellátottság [18, 19]. Ennek oka elsősorban a szerkezetváltás elmaradásával magyarázható.

Az Agrárgazdasági Kutatóintézet (AKI) Tesztüzemi Vizsgálati adatainak felhasználásával számításokat végeztem a 2009–2014. évek Nógrád, Heves és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék búza- és kukoricatermelésére vonatkozóan (lásd *köv. oldal felső táblázat*).

Ezek a 8–14 AK/ha minőségű földeken terem 2 t rozs, 3 t triticale, 3,5 t búza, 5 t kukorica rendkívül alacsony kibocsátással. Az ágazati eredményben megjelenik a közvetlen és a kedvezőtlen adottságú támogatás – együtt közel 100 000 Ft – változó mértéke. A tárgyalt megyéken kívül vonatkozik ez több megye dimbes-dombos tájaira és a Duna-Tisza köze gyenge termőképességű homoktalajaira is.

1966-ban az Új Gazdasági Mechanizmus idején indította az FM a *mezőgazdasági cellulóznyár* programot. A telepítések *mezőgazdasági művelési ágba maradtak*, és 100%-os állami támogatást kaptak. Csak a leggyengébb minőségű földek kijelölésére volt lehetőség. Részben a kedvezőtlen talajadottságok, részben a tapasztalatok hiánya miatt a kötött talajokon végzett telepítések többnyire meghiúsultak, később egyéb fajokkal erdősítették. A 3–6 AK/ha minőségű homok és laza talajokon (ahol a gyökérzet a kovárvány vagy az eltemetett humuszszintet is elérte) 7–14 m³/ha növedék volt elérhető, ami hozamban és eredményben elérte az adott gazdaság búza- vagy almatermés szintjét.

További előnnyel járt a fatermelésnél az alacsony eszközérték és az eltérő munkacsúcsok miatt a munkaerő kedvezőbb foglalkoztatása. Az export papírfá értékesítése és az olcsó göngyöleggyártás javította a gazdaságok eredményét.

Az ehhez hasonló akác iparifültetvény-telepítés támogatása az alábbi:

(1 EUR = 310 HUF)

	EUR	Ft
Telepítés	1372	412 920
Fenntartás		
(4 évre)	1044	323 640
	2376	736 560

A szerző lehetőséget lát a már tárgyalt *váltógazdálkodás újbóli alkalmazására*, természetesen a mai technika és munkaerő lehetőségeivel. A köztes művelést

Akác iparifa-ültetvény technológia- és költségkalkuláció (20 éves kitermelés esetén)

Év	Művelet	műv. szám	Ft/db Ft/m ³ kitermelés	Ft/ha	Megjegyzés	1000 Ft
0	mélyforgatás	1		85		
	tárcsázás	1		10		
	simítózás	1		8		
	csemetebeszerzés	3100	15	46,5		
	csemeteszállítás			3,5		
1	ültetés			40		
	visszavágás			7		
	kézi kapálás	2		24		
	gépi ápolás	4		10		
	egyszálazás	1		9		
	zöldnyesés	1		12		
	összesen (0–1 év)					
2	gépi ápolás	3		10		
	nyesés	1		30	első év végén vagy tavasszal	
3	gépi ápolás	2		10		
4	tisztítás	1		40	nincs bevétel, kora tavasszal	
	gépi ápolás	2		10		
	zöldtrágya	1		40	vetőmag	12,1
5	nyesés	1		30	szórás	12
	gépi ápolás	2		10	tárca	12
					fuvar	4
					összes	40
6	gépi ápolás	2		10		
7	tisztítás	1	3	78	26 m ³	
	gépi ápolás	2		10		
8	zöldtrágya	1		40		
	gépi ápolás	2		10		
9	nyesés	1		35		
	gépi ápolás	2		10		
	összesen (0–9 év)			772		
10	tisztítás	1	3	36	36 m ³	
11	gépi ápolás	2		10		
12	zöldtrágyázás	1		40		
	gépi ápolás	2		10		
13	gépi ápolás	2		10		
14	ápoló vágás	1	3	120	40 m ³	
	gépi ápolás	2		10		
15	gépi ápolás	2		10		
16	gépi ápolás	2		10		
17	ápoló vágás	1	3	90	30 m ³	
	zöldtrágyázás	1		40		
18	gépi ápolás	2		10		
19	gépi ápolás	2		10		
20	véghasználat	1	3	975	325 m ³	
	összesen (10–20 év)			1553		
	költségek mindösszesen			2325		

2009–2014	M. e.	Búza			Kukorica		
		Nógrád	Heves	Szabolcs-Szatmár	Nógrád	Heves	Szabolcs-Szatmár
Átlaghozam	t/ha	3,36	3,54	3,75	4,48	4,68	5,69
3 megyei átlag	t/ha		3,55			4,95	
Minimum	t/ha		2,01			2,98	
Maximum	t/ha		4,79			6,48	
Eltérés	t		2,40			2,20	
Országos átlag	t/ha		4,14			6,10	
3 megye/országos	%		85,7%			81,0%	

(gyomkonkurencia-mérséklést) helyettesíti a folyamatoss talajápolás.

A tápanyagpótlásban, kolloidok hiányában az említett olcsó szerves anyagok szerepelnek (Westsik-féle művelés). A Debreceni Agrártudományi Egyetem Nyíregyházi karán foglalkoznak a homoktalajok javításával, kíváncsian ezt az akáctermesztésre is kiterjeszteni.

A kitermelés után a laza talajokon a tuskók és a gyökerek eltávolítása már megoldott. A tuskók aprítására is végeztek hazai kísérleteket, ehhez további kutatások és műszaki fejlesztés szükséges. A nyert faapríték hőenergiái célra értékesíthető, egyben bevételi forrás. Jelenleg a tuskók halmokba tolva a vágásterületen maradnak, csökkentve ezzel a művelhető területet.

A 45/2007. sz. rendelettel bevezetett fasszáru energiaültetvények sajnos kevés eredményt hoztak. Ismereteink szerint mindössze 3500 ha telepítés létesült. Elmaradt a megújuló energiával való lokális kis teljesítményű hőerőművek és családi fűtőberendezések belépése. A téma folyamatosan aktuális, részben a vállalt megújulóenergia-növelés, részben földhasználati tekintetben. Az agrárvezetésnek ugyanis megfelelő *növénykultúrát szükséges keresni a vetésszerkezetben* a szántókivonások helyére. Már közlésre került a világ és az EU fafogyasztásának rohamos emelkedése. Az EU 2015-ben 5 millió t pelletet importált az USA délkeleti részéről, amit a környezetvédők már kifogásolnak. Az akácból való pelletgyártáshoz megvannak a lehetőségeink mind a rendelkezésre álló terület, mind a tapasztalatok alapján.

A faültetvények korosodásával lehetőség nyílik a *fafeldolgozás kiegészítésére*. A minőségi hengeres fából az említett magas készültességű termékek többszörös hozzáadott értékkel állíthatók elő, ami a vidék iparosítását szolgálja.

Összehasonlító számításokat végeztem a 2013–2015. évekre a búza és az akácfa termék önköltség- és a határparitási exportgazdaságosságára vonatkozóan (*alsó táblázat*).

KSH adatok, exportőr- és termelési információk alapján végzett saját számítás. Ez a faállomány minősége és műszaki színvonal, munkabér stb. vonatkozásában eltéréseket adhat. Megjegyzendő, hogy a búza itt mint nyersanyag (primer), a fa termék a fűrészáru kivételével egyszerű megmunkálással nyert szekunder termék.

Az adatokból kitűnik, hogy a fa termék gazdaságossága több mint kétszerese a búzáénak. A szállítási adottságaink a Duna ingadozó vízállása miatt kedvezőtlenek. 1 t gabona szállítása Constanzáig 25 USD (Szabó Jenő közlése).

A gabona és az olajos növények 50–52%-a a legdrágább módon, közúton hagyja el az országot [20]. A magas önköltség és a Fekete-tenger melletti versenytársak miatt erősen romlott a gabona versenyképessége. A felsorolt szempontok alapján kíváncsian, hogy az agrárvezetés felismerje az akác és nemesnyár iparifa-telepítésekben [21] a szerkezetátalakítás legolcsóbb lehetőségét. Biztosítson ehhez forrásokat, a költségekkel arányos támogatást és előleget, teremtsen meg az érdekeltiséget. Politikai, szakmai és társadalmi háttérrel *segítse elő a monokultúrás fa-termelés bevezetését*.

Termék	Export		Önköltség		
	EUR/t	Ft/t	EUR/t	Ft/t	
Búza	192,47	58 884	140,91	41 579	1 EUR = 306,68 Ft
Fa termék (1,2 m ³):					1 EUR = 310,00 Ft
nőtt oszlop (kéregzett, hegyezett, kalodában)	360,31	110 050	163,22	50 600	
szijács mart oszlop	465,00	144 150	253,29	78 520	
szőlőkaró	378,00	114 700	316,13	98 000	
szélezett fűrészáru I. o.	707,58	217 000	456,45	141 500	
négy termék átlaga:	477,72	146 475	297,27	92 155	
Fa termék/búza %	248,2	248,8	211,0	221,6	

Megjegyzés: A 2015. évi búza önköltség az előző évek átlaga.

Meglepő és kevésbé érthető a hivatalos helyről megjelent közlemény, amely a 2017–2050 közötti élelmiszer-gazdasági koncepciót ismerteti [23]. Kitűzött célok a nagyobb hozzáadott értékű és magasabb minőségű termékek előállítása, a hatékonyság és a versenyképesség növelése. A koncepció a jövőben is 5,4 millió hektár mezőgazdasági területtel, illetve 4,3 millió hektár szántóműveléssel számol. Tanulmányunk bőven tartalmaz indokokat és javaslatokat az agrárszerkezet módosítására vonatkozóan olyan agrárszakemberek részéről, akik az 1970–1980-as években a hazai agrártermelést a világszínvonal közelébe emelték.

A vizsgált három megye búza- és kukoricatermelésének hatéves adataiból – értelemszerűen a hasonló talajadottságok esetén – egyértelműen megállapítható, hogy *nem várható a hozamok növekedése* sem a precíziós gazdálkodástól, sem az új hibridektől, sem a gondosabb növényvédelem és tápanyaggazdálkodás bevezetésével.

A tesztüzemi vizsgálatok szerint a búza- és kukoricatermelés 21–23 AK/ha minőségű földeken folyik. Termelnek viszont búzát és kukoricát a 8–16 AK/ha minőségű talajokon is. Az AKI értékelése szerint a szóródás a ráfordításoknál magasabb (input anyagok, eszközök, földbérlet), az átlagtól 1,5–2,6-szoros eltérést mutat.

A koncepció azonban ellenkezik a környezet- és a természetvédők eddigi álláspontjával. Az akác a legelterjedtebb fajfajunk. Területi részaránya a hazai erdőkben 25%. A visszaszorítási törekvések, a diszkriminatív telepítési egységárok ellenére, gyors növekedése, a faanyag fokozódó kereslete miatt részaránya tovább bővül. Higgadt tárgyalások útján szükséges egyetértésre jutni *klimaváltozási, nemzetgazdasági* stb. szempontok tekintetében.

Az *Akác Koalíció* és kormányzati tiltakozásra lekerült ugyan az invazív fajok listájáról, de Brüsszel és a hazai civil szervezetek továbbra is kritikusan

nézik. Az ökológiai területeken tiltják a telepítését.

Ismert fenyőerdeink pusztulása, illetve a kényszerkitermelések végzése. Német előrejelzések szerint a változás 2050-re elérheti a hazai bükkös zónát. Fontos ezért a szárazságtűrő, klímarezisztens fafajok telepítése. Nemzetgazdasági szempontból pedig a tárgyalt kísérlet kedvező és megbízható eredményeket ígér a vetésszerkezet módosításával. Mindezek alátámasztják az *akácellenesség teljes megszűnését*. Az erdőszerkezet-átalakításoknál ne kerüljön sor fafajcserére, és lehetővé kell tenni a NATURA 2000 területeken is a telepítését.

A monokultúras telepítéseknél a biodiverzitás csökkenésének mérséklésére már vannak megoldások, amelyeket a FESC erdőtanúsítási rendszer elfogadott. A kisebb telepítéseknél a szegélyek cserjékkel és őshonos fafajokkal történő telepítése, az összefüggő, nagyobb területeknél pedig az ún. ökofolyosók hasonló kivitelű létesítése. A vizsgálatok igazolták a bioszféra kedvező alakulását, a növény-, állat- és rovarfajok jelenlétét. Az említett argentinai és brazilai telepítések ezzel az eljárással készültek.

Az ültetvényyszerű fatermelés – *mint biológiai innováció* – bevezetése az agrárágazat előre nem látott fejlődését ígéri. A Nyírerdő Zrt. fakitermelésének nagyobb hányada az akác, ami korszerű feldolgozással exportra kerül. Az erdészeti zrt.-k sorában több évre visszamenően az árbevétel-arányos üzemi eredmény, valamint az egy főre jutó adózott üzemi eredmény mutatóit csak – az ország legjobb faállományával bíró – Zalaerdő és Bakonyerdő Zrt. mutatói előzik meg.

Az erdőtelepítések alakulása

A szocialista rendszer az erdőtelepítést és fásítást az ország alacsony erdő-sültsége miatt kiemelten támogatta. A háborús károk helyreállítása és az iparfejlesztés nagy mennyiségű faimportot igényelt. A tőkés import terheinek mérséklését szolgálták a nagy ütemű fenyő- és nyárfatelepítések. Az 1950-es években az akkori szervezeti és technikai lehetőségekkel évente közel 30 ezer ha első kivitel, mezővédő erdősávok, út, csatorna, major, fásítás létesült.

A Földvédelmi törvény megjelenése, továbbá a pályázatok késedelmes kiírása és a kifizetések elhúzóódása miatt az 1970–80-as évektől csökkent a telepítési kedv. A privatizáció éveit

Év	1000 ha	Éves ütem	2004–2014	Éves ütem
1951–1960	245,0	24,5		
1961–1970	161,6	16,2		
1971–1980	109,9	11,0		
1981–1990	75,2	7,5		
1991–2000	70,5	7,0		
2001–2010	58,1	5,8	81,107	8,1
2011–2014	11,1	2,8		
	731,4	10,5		

Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

ben a földtulajdon változása és bizonytalansága is fékezte a telepítéseket. A földalapú támogatások megjelenése pedig ellenérdekeltséget teremtett az erdőtelepítéssel szemben.

A megnövelt erdőterület, illetve az élőfakészlet lehetővé tette a farostlemez-, forgácslap-, ládaüzemek létesítését, az épületasztalos- és a bútoripar hazai alapanyagokkal való jobb ellátását, ami növekvő exportot és GDP-fejlesztést tett lehetővé.

Az MTA elnöksége és a MÉM részéről 1988-ban indított Nagy Zöld Program és a Nemzeti Erdő Program az ország erdő-sültségét 2050-re 27%-ra irányozza elő [22]. A jelenlegi állapot szerint ehhez évente 16 900 ha erdőtelepítés és fásítás szükséges.

A kitűzött célok eléréséhez *szemléltetváltozásra van szükség* az erőgazdálkodás megítéléséhez. A társadalom ma az erdők szerepét szinte kizárólag a környezeti, szociális és jóléti szolgáltatásokban látja (nonprofit erdőgazdálkodás). Kíváncsú, hogy ez terjedjen ki a fanyersanyag-termelésre mint *jövedelmet termelő gazdasági tevékenység* területére is.

Az agrártámogatások várható csökkenése rákényszeríti az agrárpolitikát a *multifunkcionális, alternatív* földhasználati módokra. Ebben nagy szerep vár az erdőtelepítésekre, ipari faültetvényekre. A klímaváltozásban mint szárazságtűrő fafaj az akác nagy szerepet kaphat. Kíváncsú ezért az *akácellenesség* miatt több évtizede leállított – a világ élvonalához tartozó – *kutatás és nevelés* folytatása, frissítése.

Az Erdészeti Tudományos Intézet és a Silvanus Kft. több minősített fajtával és fajtajelölttel rendelkezik, továbbá megjelent a mikroszaporítással előállított csemete. Ez a módszer lerövidíti a kiválasztás, fajtaminősítés időtartamát. A mikroszaporítás pénzügyi támogatá-

sa, a fajtaösszehasonlító és technológiai üzemi kísérletek mielőbbi megindítása nagy segítséget nyújthat az agrárszerkezet módosításához.

Az erdő- és a faültetvény-telepítések *magas élőlétszáma* jár (csemetetermelés, fiatalosok ápolása, nyesések, tisztítások stb.). Itt az alulképzett munkaerő, fiatalok és családtagok is foglalkoztathatók. Közmunka helyett termelőmunkát végezhetnek. A telepítési lehetőségek éppen a legnagyobb munkanélküliségű régiókban vannak. Az erdőtelepítések és fásítások *környezeti és természetvédelmi előnyökkel* járnak:

- Kíméletes földhasználat, alacsony földbolygatás, vegyszermentes termelés, elmarad évente hektáronként 65–70 liter gázolaj légszennyezése.
- A képződő páratartalom kedvezően hat a hidrológiai viszonyokra, javul a talaj vízmegtartása.
- Védelmet nyújt a szél- és vízerózió ellen.
- A nagyobb zöldfelületek megjelenése szénleltéssel és oxigénkibocsátással a környezeti klímát javítja.
- A telepítések megváltoztatják a vidék egyhangúságát, kedvező tájkép alakul ki.
- Az apróvad számára védelmet és búvóhelyet nyújt.

A tanulmányban tárgyalt megállapítások és javaslatok azt a célt szolgálják, hogy hazánk egyetlen *nemzeti kincse* – a *termőföld* – észszerű használatát szolgálják. Kíváncsú, hogy az agrárvezetés és a földtulajdonosok felismerjék a fanyersanyag-termelés jövedelmezőségét. Az adott ökopotenciál – piaci, munkahelyi, rentabilitási és egyéb – lehetőségeivel kezdeményezték az alternatív földhasználat bevezetését. Az akácültetvény a gyümölcsös-sökhöz hasonló technológiával és

közei élettartammal már vonzóbb lehet a földtulajdonosok részére, mint a keménylombos fafajok telepítése.

A javasolt technológia több *innovációs* elemet is tartalmaz: váltógazdálkodás, olcsóbb szerves anyagokkal való tápanyagpótlás és tuskóaprítás. Mindezek megfontolandó lehetőségek a jövőt illetően. A koncepció szélesebb körű kialakításához célszerűnek látszik az oktató és kutatóintézetek bevonása (Soproni Egyetem, Erdészeti Tudományos Intézet, Debreceni ATE Nyíregyházi kara, Esterházy Egyetem Gyöngösi kara, Nemzeti Agrárkamara, Magánerdőtulajdonosok és Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége).

A szerző ezúton mond köszönetet az Agrárgazdasági Kutatóintézet, a Dunaker Kft., a Nyírerdő Zrt. és a Silvanus Kft. munkatársainak az adatokért és információkért, amelyek elősegítették a tanulmány megjelenését.

Irodalom

- [1] A gabonatermelők érdekeltsége. *Magyar Mezőgazdaság* 2016. 02. 24., 50. o.
- [2] Madas I. – Izinger P.: A vetésterület változása azonos termésmennyiség és nö-

- vekvő fajlagos hozamok mellett. Kézirat, 1985.
- [3] Izinger P. – Erdős L.: A racionális földhasználat lehetőségei a magyar mezőgazdaságban. *Agrárvilág* 1989/2.
- [4] Izinger P.: Javaslat a szántóföldi fatermelés kialakítására. Állami Gazdaságok Egyesülete. Kézirat, 1991.
- [5] FM Agrárstruktúra Politikai Főosztály: A tájgazdálkodás alapjai, 1992.
- [6] Varga Gy. és mtsai.: Az agrárgazdaság helyzete, kérdőjelei az EU-csatlakozás tükrében. AKI, 1996.
- [7] Udovecz G.: Szerkezetváltási kényszerben a magyarországi mezőgazdaság. *Gazdálkodás* 2006/2.
- [8] Európai Gazdasági Bizottság Fabizottsága, Genf
- [9] US Energy Bill Renewable Fuels Standard
- [10] Schulzke, R. – Liesbach, M.: Die Holzzucht. Hann. *Münden* 2003/4.
- [11] gr. Forgách B.: Az akác tenyésztése a nyírségi futóhomokon. *Erdészeti Lapok* 1939/10.
- [12] Erdős L.: Akác, a faipar ígéretes alapanyaga. *Profifa* 2001/3.
- [13] Fertő F. – Hybbard J.: Versenyképesség és komparatív előnyök a magyar mezőgazdaságban. *Közgazdasági Szemle* 2000/1.
- [14] Mócsényi M.: FAGOSZ Információk

- [15] Erdős L. – Klenczner A.: A fatermelés szerepe és lehetőségei a távlati földhasználatban. *Gazdálkodás* 2000/4.
- [16] Erdős L.: Az akác ültetvényyszerű termesztése. *Erdészeti Kutatások* 2007–2008. Vol. 92., 2007.
- [17] Erdős L.: Ültetvényerdők szerepe a távlati földhasználatban. *Gazdálkodás* 2007/4., Pályázati kiírás II. díj
- [18] Takácsné György K. – Takács I.: A magyar mezőgazdaság versenyképessége a hatékonyságváltozás tükrében. *Gazdálkodás* 2016/1.
- [19] Jámbor A. és mtsai.: Tíz év az EU-ban – az új tagországok teljesítményei. *Közgazdasági Szemle* 2016/3.
- [20] Juhász A. – Wagner H.: Magyarország élelmiszer-gazdasági export-versenyképességének elemzése. AKI, 2012.
- [21] Nagy I.: Jövők az iparifa ültetvény. Agrofórum, Budapest 2016. 01. 02.
- [22] Keresztesi B.: A „Nagy Zöld Program” előadás. Erdőgazdálkodás – racionális földhasználat című nemzetközi konferencia. Magyar Agrártudományi Egyesület, Agrárgazdasági Társaság – Országos Erdészeti Egyesület. Állami Gazdaságok Országos Egyesülete, Erdőgazdálkodási Szakbizottság, 1988.
- [23] Feldman Zs.: Pillantás a jövőnkbe. *Magyar Mezőgazdaság* 2017/12. 🌱

A DALERD Zrt. csapata nyerte a XVI. STIHL Országos Fakitermelő Versenyt

Szeptember 2-án, a soponyai Nemzetközi Vadgazstronómiai Fesztivál programrészeként rendezték meg a 2017-es Országos STIHL Fakitermelő Bajnokság döntőjét, amelyen hazánk legjobb 36 favágócsapata vehetett részt. Ilyen szoros végeredmény a versenysorozat fennállása óta nem volt, az első helyezett is mindössze két pont előnnyel lehetett a legjobb.

A csapatok a soponyai tisztáson berendezett pályán két fordulóban mutathatták meg tudásukat mind a kombinált, mind a szerelés versenyszám során. Valóban szembetűnő volt a fakitermelők gyorsasága és pontossága, különösen a láncserelés idején.

Bakon Gábor, az Andreas STIHL Kft. ügyvezetője a dobogó előtt állva mondott köszönetet minden induló csapatnak, és örömet fejezte ki, hogy balesetmentes volt a döntő megmérettetése, amely minden korábbinál színvonalasabb, komolyabb küzdelmet hozott.

A 2017-es Országos STIHL Fakitermelő Bajnokságot végül a Dalerd Zrt. Nagy István csapata nyerte meg idősebb Bozsó Zoltán, ifjabb Bozsó Zoltán, Zsótér Zoltán és Stúrbel József Dedi összeállításban, mögöttük pedig az Észak-erdő Zrt. két csapata, az I. és a IV. számú gárda végzett.

A legjobb fakitermelők értékes STIHL vásárlási utalványt kaptak, a győztes négyes pedig egy különdíjat is átvehetett a Vadex Mezőföldi Zrt. vezérigazgatójától, Majoros Gábertől. A csapat egy görögországi nyaralással is gazdagodott.

Ahogy az elmúlt években, úgy idén is sokan szerettek volna a legjobb nyolc csapat közé bekerülni, hiszen ezek a fakitermelő gárdák jövőre részt vehetnek

a Bajnokok Bajnoka egyenes kiesés megmérettetésén. A három dobogós csapat mellett a Mecsekerdő Zrt. – Ritrovi Kft., a Barfa 2014 Kft., a SEFAG Zrt. – KNT, a Vértesi Erdő Zrt. – Alba Berkenye Kft. és a Tölgyerdő-Gép Kft. vívta ki az indulási jogot a 2018 tavaszára meghirdetett izgalmas és embert próbáló versenyre.

Forrás: Erdő-Mező Online/Gribek Dániel, Andreas STIHL Kft.
Kép: ÉSZAKERDŐ Zrt.